

ממעייני השבוע

(המשך מעמוד הקודם)

ונראה לומר דכך פירושו, דודאי אליג של המצות נאמרו מסיני יש מצות שהם עיקר יותר מסיני, ולפי שהם מצות חשובות, וירד הקב"ה בשבילם על הר סיני לאותם דוקא שנאמרו בפירוש כאשר הם כתובים (פי' דאלו המצות שנזכר בהם הר סיני אלו המצות הם מצות חשיבות ביותר, ובשבילם ירד הקב"ה להר סיני), וכל שאר המצות נאמרו עמהם מסיני, והן בשביל כי תורת ה' תמימה (תהלים ט"ו, ח) אין מצותיה מחולקות, ולפיכך נאמרו כולם מהר סיני. וזרמי יש חילוק בין המצות, כי עשרת הדברות נאמרו מסיני בשביל עצמם (פי' מחמת חשיבות מצוה הלז), ואילו שאר המצות נאמרו מפני שהשית נתן התורה בשלימות בסיני וכו'. והשאת קשה למה באלו מצות דוקא נכתב שנאמרו באהל מועד (פי' אמאי כתב בכמה מהמצות שנאמרו באהל מועד, הא כל התורה נמסר מסיני), כגון מצות הקרבנות (ויקרא א', א) (ותכתיב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר), על כרחך כמו שאמרנו, אניג שכל המצות נאמרו בסיני ושנתן באהל מועד, לא נשט סלם רק בשביל איזה מצות שישיים דוקא באהל מועד, ממו מצות קרבנות שישיים אל אוהל מועד, ועיי אותן מצות נאמרו כל התורה באהל מועד, לפי שהתורה היא אחת, אין למד שיהיו קצת מצות נאמרו במקום זה ומקצתן במקום אחר, ולפיכך נאמרו כולן שם, אבל לא נאמרו רק ברמו.

ועוד הוא דאמר מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני, כלומר כמו הראשונים שנאמרו בסיני, ולישראל נאמרו עשרת הדברות מסיני, אף אלו, וכל שאר מצות למשה נאמרו מסיני, ולא לישראל, עד אוהל מועד או עד ערבות מואב.

בלבוש האורה מביא קושיט הגור ארי' על הזרחי, וכתב ומתוך כך הוציא דברי רש"י חוץ ממשוטן עייניו בדבריו. ואני אומר שאין בכל הקושיט שום ממשות כלל. ראשונה, מה שהקשה הד"ל למימד לי מה' דברות מסיני וכו', לא דוקא בדברי רש"י ז"ל, שרש"י לא אמר מה הראשונים מסיני אף האחרון מסיני, שאלו אמר רש"י אף האחרונים מסיני, היה קצת מקום לקושיט, אלא שאנע"כ לא היה ראויה לשתור דברי הר"א מזה"ל ז"ל. אבל רש"י ז"ל נשמר אפי' מזה, והכי פירושו, דרש"י קאי על כל מה שנאמר בפרשה שקודם זאת הפרשה, והיא מחוללת ויזכר אליהם עד סוף הפרשה, והכי קאמר, מה הראשונים שברפרשה הקודמות, דהיינו העשרת הדברות, מסיני, אף וכו', לאפקי האחרונים שברפרשה הקודמות, דהיינו פרשת בה תאמר וגו' (פי' פרשת המזבח), אינה מסיני, ולכן לא סיים בדבריו כאן אף אחרונים, אלא אף אלו וכו', כי האחרונים ממלת הראשונים (פי' הדיכא דקרא לעשרת הדברות הראשונים, אזי אחרונים-) הכוונה על פרשת בה תאמר וגו' (פרשת המזבח).

ומה שהקשה עוד הד"ל מה הראשונים בקולות וברקים אף אלו וכו'. גם בכאן לא ירד לסוף עדתו של הר"א מזה"ל. שהרי לפי דברי המחזירי ז"ל שכתב ולא בשאר כל המצות שנתנו למשה וכו' (פי' שכתב דאלה המשפטים היה ר"ב בקולות וברקים ולא כשאר המצות שלא נתנו בקולות וברקים רק סתם נתנו להם בסיני, היה צריך לפרש בן), דאם לא כן (רק נתנו כמו שאר כל המצות), תיפוק ליה מקרא דאלה המצות (כמבואר לעיל). ר"ב אין פי' דברי רש"י ז"ל שאמר מה הראשונים מסיני וכו', כוונתו לומר שכמו שהראשונים נאמרו מסיני כן אלו וכו'. דהיינו מאלה המצות נפקי, אלא הכי קאמר מה הראשונים, מהותם והייחוס, כלומר כמדות תנית הראשונים מסיני שהיו בקולות וברקים, כן היה מהות תנית המשפטים בקולות וברקים וכו'.

ומה שהקשה הרי כתיב (אחר הדברות השינוי) (דברים ה', ט"ז) את (עשרת) הדברות דבר ה' אל כל קהלכם וגו', ולא יותר. אין כאן קושיט כלל, דודאי עשרת הדברות לא נזכרו באופן שזכרו אח"כ המשפטים, כי העשרת הדברות נזכרו מתחילה בדבור אחד מה שא"א לאדם לומר כן, ואח"כ חזר ופי' כל דבור דבור בפני עצמו, כמו שפי' רש"י לעיל על פסוק (שמות כ', א) כל הדברים האלה וגו' (שרש"י פי' שם דהקב"ה אמר העשרת הדברות כולן בדבור אחד, ואח"כ חזר ופי' כל דבור ודבור), וכשחזר ופי' שמעו ישראל אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה, ואח"כ כשיראה מפי האש הגדולה, התחיל מלה מדבר ומשמיע הדברות לישראל, והקב"ה מסייע לתת לו כח, להזיח קולו מגביר ושמעו, כמו שכתב ע"ז (שמות י"ט, י"ט) משה יזכר האלקים יענו בקול, כמו שפירש"י וגו', וא"כ שמעו ישראל כל העשרת הדברות בפי' בעודם עומדים לפני הר סיני, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה, ושאר הח' דברים מפי משה, אבל אחר שסיים השית פעם השנית כל העשרת הדברות, והשמיעם משה לישראל, עדיין היו נמשכין קולות וברקים, ונשארו ישראל עומדים על מעמדן לפני הר סיני, ובתוך כך דבר השית אל משה פרשת משפטים, וישראל לא שמעו אותם מפני הקולות וברקים, ומשה נשט אל הערפל ושמעו, וגם משה לא השמיעם לישראל באותו מעמד, עד שירד אח"כ מן ההר, ואח"כ פסקו הקולות והברקים, ואמר ליה הקב"ה למשה אמור להם (ואתחנן ה', כ"ז) – כ"ח) שובו כל אלהיכם ואתה פה עמו נעמדי וגו', ור"ל כל הנה' יום הראשונים, ולמד עמו כל המצות, כליפנתן מאלה המצות וגו'. והיה הבלד גדול יש בין המשפטים ובין שאר כל המצות, שאלו נאמרו בקולות וברקים ובמעמד כל ישראל, ואלו לא נאמרו בקולות וברקים ובמעמד כל ישראל, וא"כ שפיר קאמר קרא את עשרת הדברות דבר ה' אל כל קהלכם וגו', ולא יותר, שהרי לא דבר ה' אל כל הקהל, וכששמעו כל הקהל קצתם מפייהם וקצתם מפי משה באותו מעמד הגבורה רק עשרת הדברות, אבל פרשת משפטים אצ"ג, שנדבר באותו מעמד, לא נזכר אל הקהל רק אל משה, וגם משה לא השמיעם באותו מעמד עד שירד מן ההר, וא"כ כל דברי הר"א מזה"ל דל הם ברורים וכוונתם ואמתים, וכן הם משמעות לשונן של דברי רש"י דל בלי ספק, וכל המפרש אותם בדרך אחר אינו אלא טועה.

לעיני הגה"צ רבי דוד בהג"ר מיכאל הכהן זצ"ל

ראב"ד מונקאטש
נפט' כ"ט שבט

גם ברכות יעטה מורה

ביראת הכבוד נעמוף לבבינו, לברך ברכת מול טוב, למע"כ רב האי גאון, המאיר לארץ ולדורים כבד תורתו הרמה, ציר נאמן לשולחיו האי ניהו איתן אדונינו רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע, מידי שבוע בשבוע מוסר מזומנו הזיקר לעיני בביורוי ההלכות להעיר ולהאיר הערות מחכימות למען יצא דבר מתוקן

הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א

לרגל שמחת אירוסין בנו למזל טוב

ויה"ר שהזיווג יעלה יפה לתפארת המשפחה, וירוה רב נחת דקדושה מכל יוצ"ה, ויזכה עוד רבות בשנים לפאר ולרומום קרן עדתינו, עד ביאת ינון ומלכינו בראשינו במהרה בימינו אמן.

המברכים בברכת מול טוב

חברי מערכת "בשבילי הלכה"

שע"י מבצר הכוללים פק"ק קרית יואל

בלבו מחשבה בלתי נכונה ע"ז צוה ית"ש ליתן מחצית השקל דייקא לכפר על גמר המעשה. (ייטב פנים שקלים)

ענין מחצית השקל שקל בגימטריא נפש הרמז שנותנין מן השמים החצי והחצי השני על האדם לראות להגיע לזה. (חשבה טובה)

הנה מבואר בספה"ק דקדום כל מצוה שאדם עושה צריך לנקות עצמו מכל חטא כ"א לא יתקן מה שעיוות תחלה אזי הסט"א ח"ו יחסוף המצוה ששונה והנה העצה לזה ע"ד הכתיב וחטאך בצדקה פרוק שע"י מצות צדקה שמקיים קודם כל מצוה וזכה שהמצוה שלו עולה למעלה בלי שום עיכוב ובה"ל הטעם על מחצית השקל כיון שהוא בא לכפר על נפשותינו ר"ל על הנפש מה שהנפש משתוקק לעשות רצון קונו אולם הרי כבר נתגאל בזה שחטא עד כעת ע"כ נתנו איש כופר לה' בנתינת הצדקה ובהו ירחיב לו שיקובל לרצון במצות אשר יעשה וע"כ רק מחה"ש יתן והרמז בזה דרך את חטאיו יתקן בזה והוא הכנה שיוכל לעשות אח"כ המצות והא יתקן על חלק המחצית היינו על מה שלא עשה כראוי כדי שיוכל לעשות בזה חלק המחצית השני היינו המצות שיעשה כראוי.

ואפשר שע"כ צוה התורה"ק ליתן רק מחצית השקל ולא שקל שלם להורות דמה שאנו נותנין אינו עדיין תכלית השלימות אלא עבודתנו להמשיך ע"י"ה בחי' מטבע אש ושקל שלמעלה ובהצטרף אלי' מטבע של אש יהי' בחי' אחד ואז יהיה שקל שלם בשלימות האמיתי.

אור פניך עלינו אדון נשא, ושקל אשא בבית נכון ונשא. יל"פ על פי מה שכתב בחקל יצחק (פ' תשא) בענין ארבע פרשיות, שהן נגד ארבע אותיות שם הוי"ה ב"ה כמבואר בקדושת לוי (פ' תשא), כי כמו שאחר ראש השנה ויום הכיפורים שזוכין למחילת עונות לוקחין הארבע מינים הרומזים על ארבע אותיות שם הוי"ה ב"ה, כמו כן אחר שעשו תיקונים בימי השופטים נקבע הארבע פרשיות שהן נגד ארבע אותיות שם הוי"ה ב"ה, עכ"ל. והנה הארבע מינים לוקחים בתוך הסוכה כמנהגינו על פי הארז"ל (פרע"ח) שער הלולב פ"ג), וסוכה הוא דירת עראי, והוא אחר עבודת ימי הרחמים והסליחות, אמנם אחר עבודת ימי השופטים"ם זוכים להארת שם הוי"ה ב"ה גם בדירת קבע. ולזה אמר אור פניך עלינו אדון נשא, הוא הארת שם הוי"ה ב"ה כמ"ש (תהילים פ"ט טז) הוי"ה באור פניך יהלכון, והוא בקריאת הארבע פרשיות, ושקל אשא בבית נכון"ו נשא, שאינו צריך לדירת ארעי, כי גם בדירת קבע נמשך הארת שם הקדוש ב"ה.

(כ"כ מרן אדמו"ר שליט"א)

פרשת שקלים

המחצית השקל בא לרמוז שראוי לכל משיביל שישקול מעשיו בשוה ויסיים בעצמו לתת לגופו ולנפשו כ"א מהם חלקו ויתקן במשקל השלם והנכון והראוי שימשיך את גופו אל עבודת ה' יתעלה וילך בה אחר נפשו שהוא העיקר ולעיתים ג"כ שימשיך נפשו אחר גופו בענינים ההכרחיים כגון האכילה והשת"י והמלביש שא"א לו להיות זולתם וכשז"ל כתיב עצרת לה' אלהיך וכתבי עצרת תהי' לכם ר' יהושע אומר חלקוהו חציו לה' וחציו לכם.

בשם החכם הר"ש בן אלקבץ ז"ל שמעתי שהוא להורות את בני ישראל יחוד אחדותם בלי יעלה על לב איש מהם שהוא נפרד מחבירו כ"א כאילו כל אחד חציו ובהתחברו עם כל אחד מישראל נעשה שלם.

שקל בא"ת ב"ש גמטריא כ"ו ומחצית מכו"ל עולה אחד וזהו העשירי אל ירבה וההל לא ימעיט שהכל חייבים ליחוד וכן עשירי אחד שאין לך עושר גדול מהיחיד ה' ה"דל במ"ק עולה ב"ב ועם הכולל י"ג דהוא אחד.

עוד טעם הנה ידוע הדגש הבאה לעוה"ז מהעולם העליון עכ"ז שורשו נשאר שם במקורה כי רוחניות אינו נעתק ממקום למקום רק מתרבה וחלק הנפש אשר בשמים מומעל מאיר לחלק הנפש אשר בגוף האדם מתחת והחלק אשר בארץ מחויב להשתוקק למקור אשר בשמים ע"כ הנפש נקרא ב' חצאי נפשות.

יש להבין ענין מחצית השקל מפני מה דוקא מחצית אכן הנה בצדקה כתיב וצדקה תציל ממות ר"ל ע"י הצדקה מפרדי בין אותיות מ"ת והוא שכתוב וחצו את כספו וגם את המת יחצון ר"ל כאשר תהי' בבחי' זו לחלק עם העני או גם את המ"ת יחצון תפריד בין האותיות האלו לבל יתקרבון וזה ענין מוחה"ש.

כי באדם יש כח החומרי כליל מעשרה כוחות וכנגדן בנפש כלול מעשרה כוחות רוחניים וזהו אמר עשרים גרה השקל ר"ל כל האדם כלול מעשרים כוחות כנ"ל חצי לה' וחצי לכם ולכוונה זו בא הצווי לתת מחצית השקל לרמז שיתקן האדם החלק החומרי אשר בו למען יהי' כלו קודש לה' והא בהא תלי'. (בעל עקידה, וכן במהר"ל ובדברי חיים)

ראשית המעשה היא המחשבה הקודם למעשה וודאי זכה וצוללה אולם אולי בעת המעשה לא נגמר כראוי או עלה

משה ידבר והאלקים יענו בקולו, ובמדרש (לקוט רמז רפ"ה) בקולו של משה, וצ"ב. עוד שם במדרש רבה (פ"ט ס"א) קול ה' בכח, בכוחו לא נאמר אלא בכח של כל אחד ואחד, וצריך ביאור.

ויחבאר על פי מאמר א"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (הובא בתולדות יעקב יוסף פ' ויקרא) על המשנה (אבות פ"ז מ"ב) בכל יום ויום בת קול יוצאת מזה חורב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה, ובווה"ק (נשא דף קכז). איתא, שהכרוז יוצא שובו בנים שובכים, ולכאורה ממה נפשך, אם אי אפשר שישמע אדם הכרוז הזה למה יוצא בת קול כלל, ואם אפשר שישמע מדוע באמת לא נשמע לשום אדם, וביאר כי מה שגמיע לאדם הרחוקי תשובה בכל יום הוא מן הכרוז ההוא, ואם יטה אדם לשמוע תשובה הקריאה אפשר לכל אדם שישמע והיה במחשבה, אך אם הוא בר דעת להבין שזה המחשבה הוא קול הכרוז והבת קול יטה אנו לשמוע בלימודים לעשות רצון קונו, אבל הפתי כשכבא לו הרחוקי תשובה מהכרוז נתעצב והולך לבית היין ולומר תנו שכר למרי נפש ואינו שומע לקול הבת קול לשוב אל בוראו, עכ"ל.

ויכין מרן אאמ"ר זלה"ה בברך משה (פ' תרומה עמוד קצ"ה) כתב בזה ביאור נכון כמה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, כי בשעה שנתן הקב"ה את התורה לישראל טענו ולאכני שהיה מה אנושי כי זכורנו, והלא האדם מוכשר לקבל טומאה ולחטוא והיאך נתת לו התורה, אלא שהשיב משה רבינו מענה לפיהם דאף אם יחטא האדם עדיין יש לו תקנה בתשובה, וזה שאמרו ישראל כל אשר דיבר ה' נעשה, ושמתאמר הלא עלולים להכשל בחטא ופושע, על זה הוסיפו ואמרו ונשמע, פירוש שישמעו וישו אוזן לקול הבת קול היוצא בכל יום מזה חורב וישווב בתשובה אל השי"ת ובוזה בטלה טענת המלאכים וקבלו ישראל את התורה, עכ"ל.

ועל פי זה יש לפרש מה שהביא במגן אברהם (ר"ס תצ"ד) במדרש (פרקי ד"ר"א פ"ק מ) שהיו ישראל ישינים כל הלילה עד שהוצרך משה רבינו להעירם, והיינו דכתיב (שמות ט"ז) ויוצא משה את העם מן המחנה. ולכן אנו צריכים לתקן זה, ומשום הכי נהגו ישראל להיות נעורים ליל שבעות, ע"ש. ודקדק ברוג'ת עליהם בכשם בפרשתן, דלכאורה הדבר יפלא מאד, והתכן דששים בראו ישראל דור דעה יהיו נרדמים בשניה כל הלילה, דמן הראוי היה להם להיות נעורים כל הלילה כרוב תשוקת לבם לראות בתפארת עונו, והיה מן הראוי שתהיה אש התשוקה תבער בקרבם בלתי נתנם לנוח על משכבם, כל שכן שלא לישן כל הלילה עד הבוקר, ואין יתכן זה, אם לא כי תדרמת אלקים מן השמים נפלה עליהם כבוונה מיוחדת מאתו ית"ש, ואם כן צריך להבין מדוע עשה ה' ככה, ע"ש לדרוכ.

אמנם ביאור הענין הדנה במקור בספרי קודש דבכל שנה ושנה בהגיע עת השבועות, השבועות, מתעורר מחדש ההשפעת קדושת של מתן תורה, ואז הוא של קבלת התורה מחדש, ולא רק בחג השבועות, אלא גם בפרשת יתרו וזכים להשפעת מתן תורה מחדש, כי הקריאה מעורר הזמן, וכדמאתמרי משימה הדרה"ק מלוה"ק זלה"ה דפרשת יתרו יש בו קדושת חג השבועות, והוא מעין דתג השבועות. אולם הקב"ה קורא הדורות מראש היודע עתידות, ידע וראה שיבא זמן כומנינו אלה שבעות"ר אנו עומדים במדינה נמוכה ושפלה עד מאד, והלכבות אטומים וסחומים בלי שום הרגשה והתעוררות דקדושה, ונתסר ממנו התעוררות לקבל התורה מחדש בהתלהבות דקדושה ובהתרוממות הנפש, ואף כאשר קורין פרשת מתן תורה הלב אינו מתעורר לא חלי ולא מרגיש, וכל זה בהיותנו יושבים במדינה מגושמת, בשבתנו על סיר הבשר, וישקועים בתאות גשמי, ובעוה"ר כל התאות מכבים כל זמן קודש וכל תשוקה לרוב מצוה, כי שניהם לא יתחברו ביחד, וכאשר זה קם זה נופל, וכל הבלי העוה"ר מקררים כל דבר שבקדושה ומכבים כל אש קודש והתלהבות לרוב מצוה, ואין אנו מתעוררים למתן תורה מחדש.

ובכן י"ל כי לזה סיבה הקב"ה כבוונה עמוקה שיהיו כל ישראל ישינים באותו זמן שירד ה' אל הר סיני, דבאמת אותו דור דעה לפי ערכם הרם לא היו יכולים לישן בזמן גבה ונשגב הלז, ובפרט אחז שהיכנו עצמם בהתרוממות הנפש לקראת המעמד הגדול והנורא, אך עם כל זה סיבה הקב"ה"ר כי שיהיו עדיין ישינים בשעת מתן תורה, והוצרך משה רבינו להעיר אותם משינתם, ומהו רבינו היה מסובך לכל אחד ואחד מישראל והקיצו משינתו באמרו

דברות קודש

מכ"ה מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת יתרו שנת תש"ע לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עוררו ישנים משינתכם, וכדאיתא במדרש (פרקי ד"ר"א פ"ב) ויצא משה ובא למחנה ישראל והיה מעורר ישראל משינתם ואמר להם עמדו משינתכם שהרי אליהם מבקש ליתן לכם את התורה, כבר החתן מבקש להביא את הכלה להכניס לחופה, כדי ליתן לכם את התורה באה השעה, ע"ש. והרי נודע כי שכניה היתה מדברת מתוך גרונו של משה, אם כן השכינה הקדושה היא בעצמה היתה מעוררת את בני ישראל משינתם, שיעמדו לעשות רצון הבורא ועבודתו, ודיבורו של הקב"ה הוא נצחי, ואם כן אותו דיבור של משה לעורר את ישראל היה התעוררות לא רק לאותו זמן בלבד, אלא גם לדורות עולם לעורר לבבות בני ישראל משינתם והבלי הזמן, לעשות רצון אבינו שבשמים, ויתכן לומר כי הבת קול היוצאת בכל יום ויום מהר חורב לעורר לבבות בני ישראל לתשובה, הוא קולו של משה רבינו שהיתה שכניה מדברת מתוך גרונו לעורר את ישראל לקבלת התורה, כי כן מציינו ברמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד) כי ענין השופר המעורר לתשובה, הוא לומר עוררו ישנים משינתכם, ועל כן בכל יום ויום כשהאדם זוכה להרהר תשובה, הרי זה מכת אותו ההתעוררות שעורר משה רבינו את בני ישראל ביום מתן תורה, כי אותו ההתעוררות קאי וקיים עד היום הזה, ולזה בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב דייקא, כי הוא התעוררות הנמשך מיום שניתנה תורה על הר סיני, וכשם שביים ההוא היה מעורר את בני ישראל עוררו ישנים משינתכם, כך בכל יום ויום הוא מעורר לבבות בני ישראל ומכרות ואומרת שובו בנים שובכים.

ובזה יל"פ הא דאיתא בגמרא (שבת פ"ח) בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מה לילוד אשה בינינו, אמר להן לקבל תורה בא, אמרו לפניו חמדה גנוזה וכי' אתה מבקש ליתנה לבשר ודם וכי', אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה החזור להן תשובה. וביאר הש"ה הקדוש (מסכת שבתות פ"ק ת"ה א"ו) שקטרגו המלאכים בשעת מתן תורה באמרם מה לילוד אשה בינינו, שהאדם מוכשר לקבל טומאה ולחטוא ואין תנחן לו התורה, ועל זה אמר הקב"ה אחוז בכס"א כבודי והחזור להם תשובה, כלומר תחזור ותאמר להמלאכים שאף אם יחטא האדם יש לו תקנה בתשובה, וגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד (יומא פ"ג), עכ"ל. אמנם לפי דרכינו יחבאר באופן אחר, וכל המלאכים טענו מה אנושי כי תזכורנו, דאע"פ שהיו ישראל עכשיו במדינה עליונה שפסקה זוהמתן (שבת קמ"ו), מכל מקום הרי לא ישארו תמיד במדינה עליונה הלזו, ויבא זמן אשר יפלו ממדינתם הגבוה והנשגבה ויהיו פשוטי עם, ואם כן אין תנתן התורה לפשוטי עם המשוקעים בתאות גשמיות, ולזה אמר הקב"ה למשה רבינו החזיר להם תשובה, כלומר שצוה הקב"ה למשה שבעת ההוא ילך משה רבינו ויחזיר את בני ישראל לתשובה, וכוחותיו של משה רבינו גדולים עד מאד, ועל ידי שמשו רבינו ידבר ויאמר עוררו ישנים משינתכם, והשכינה מדברת מתוך גרונו, התעוררות הלזו יהיה נצחי לבני ישראל לדורותם, ותמיד כאשר יהיה ככהם לעשות פעולות האריות להתחמם והתלהב לתשובה ומעש"ט, ולתקן מה שחטאו, בחרטה אמיתית על העבר וקבלה טובה על הלבא שלא ישובו לסכלה עוד.

עומדים אנו בימי השובבים"ם אשר האריה"ק גילה לנו שהם זמנים המיוחדים לתשובה, והם זמנים נוראים שיכולים לפעול בהם הרבה ולתקן כחמי הנפש שנתלכלכו ליע"ע, ובעוה"ר רחוקים מן מאד מהרהורו תשובה אמיתית, ובזמנים הללו כל אחד מאמין בברכי נביאים המתם בסגולת הימים, הנה כל אחד מישראל יש לו השתוקקות

להתעורר לתשובה, לב יודע מרת נפשו באיזה מצב שנמצאים, אך נראים מעשנו, וכמה היינו זחירים בשמירת עינים וטהרת המחשבה, לב אחד יודע כמה חטא בדיבור בעמשה ובמחשבה, וכאשר באים זמנים הללו אשר צדיקים קדושים אמרו שהם מסוגלים לתשובה, כל לב ישראלי נתעורר לתשובה, וכבר היו רוצים לעשות תשובה ולצאת מעמק הבכא ולשפר המעשים, אלא שנמצאים במצב קשה, איני יודע איזה שיבה ואיזה ביאה, ואחד מתחבולות היצר הוא שיהיה האדם שונה בהבלי הזמן ויעברו זמנים המסוגלים הללו בריקניא, ואף אם כבר מתעוררים לתשובה, היצה"ר מנסה להפיל את האדם בסבך היאוש לאמר לאדם הלא כבר נשרשתי בחטא כל כך ואין לך תקנה, כי אתה מלא עונות ופשעים, ולעולם לא תוכל לתקן הפגם, אמנם לזה הקב"ה כי חפץ חסד הוא עשה כך מראש, והפיל תרדימה גדולה על בני ישראל קודם מתן תורה, כדי שמשו רבינו יעורר את ישראל לקבל התורה, ושכינה מדברת מתוך גרונו של משה, ודיבורו של הקב"ה הוא נצחי, שכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב, והוא קולו של משה רבינו בבחינת שכניה מדברת מתוך גרונו, לעורר את האדם משינת הזמן ולחזקו בתשובה, והיי כיון שהוא בבחינת שכניה מדברת מתוך גרונו, הרי הוא באיזה קול ה' בכח, בכוחו לא יפול אחד ואחד שהיה מצב שהיה לעוררו לתשובה, כי יפול לבבו בקרבו לאמר כי עונותיו מבידלים ח"ו בינו לבין קונו, ואי אפשר להתעורר לתשובה, שהרי קול ה' שובר ארוים (תהלים ט"ט ה), והוא בוקע ושובר כל כוחות החיצונים, וכל המסכים וחומות המבידלים בין ישראל לאביהם שבשמים, וקול ה' יורד ונוקב בעמקי לבבו של כל אחד ואחד, ובאיזה מצב שימצא האדם יכול הוא להתקרב אל ה' ולחזור בתשובה.

ובזה יחבאר הכתוב משה ידבר, היינו אותו דיבור של משה רבינו לעורר את בני ישראל עוררו ישנים משינתכם, ונאמר בלשון עתיד, והדורות שדיבורו של משה רבינו הוא נצחי עד סוף כל הדורות, והאלקים יענו בקול, בקולו של משה, בבחי' שכניה מדברת מתוך גרונו, ואותו קול הוא קול גדול ולא יס, המתפשט בכל דור ודור בכל מקום ובכל זמן, ובכל יום ויום הוא מכרות ואומרת שובו בנים שובכים, וזה שרש המדרש קול ה' בכח, בכחו של כל אחד ואחד, דהיינו שהתעוררות הלזו מגיע לכל אחד ואחד באיזה מצב שהוא, יהיה מה שיהיה ומי שיהיה, אין לך דבר העומד בפני התשובה, חלילה וחלילה לומר כן, ועלינו להתחזק ולידע כי דיבור של הקב"ה הוא נצחי, וכל מי שעמדו גריליו על הר סיני וזכה לשמור דיבורו של משה רבינו שהיה מעורר לבבות ישראל, הוא זוכה גם בימינו אלה זוכה לשמור בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב המכרות ואומרת שובו בנים שובכים, וקול ה' של כל אחד ואחד, ויכול כל אחד להתקרב להשי"ת.

והנה לא נשאר לנו רק עוד שבוע אחד בימי השובבים"ם, הזמן קצר והמלאכה מרובה, בימים מקדם כאשר באים ימי השובבים"ם, היו מתעוררים לתשובה ומעשים טובים, והיו עושים תשובה בלב שלם להשי"ת, כי אדם אי צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ובני ישראל נתקדו ביתר שאת בתשובה וחרטה מעומקא דלבא, ועלינו להתבונן באיזה מצב אנו נמצאים כהיום, מה פעלנו בשבועות שעברו עלינו, בעוה"ר משוקעים בגשמיות ולא חלי ולא מרגיש איך שהימים והשבועות חולפים ועוברים, ובצפיייתנו צפינו כי משה רבינו שהיה מעורר את בני ישראל בשעת מתן תורה, הוא יעורר אותנו, ויחזור אותנו בתשובה, והוא על ידי שנוכח לשמוע הבת קול היוצאת מהר חורב המכרות שובו בנים שובכים, וזה יורחב בלבבות בני ישראל להאיר את כל אחד במצבו, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, וזוכה להגיע למדינת תשובה על כל עבירה קלה כבמחמורה על כל דיבור על כל מעשה ועל כל מחשבה שחטאו נגד הבוכ"ע.

והשי"ת יעורר שנוכה להתעוררות תשובה ונוכה להאזין ולהקשיב את הבת קול, כל אחד שומע הבת קול, והשי"ת יעורר שנוכה שיכנס הבת קול באוזניו, וצריכים לזה סיעתא דשמיא שיכנס בלבינו ויתחמם ויחלהב הניצוץ הקדוש שיש בכל כל אחד מישראל, ודיבורי קודש של השי"ת יעשו פעולות האריות, וזוכה לתשובה שלימה לפני השי"ת, עדי נוכח להתרוממות קרן התורה ישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

על חומותך ירושלים

בס"ד

תושבי וויליאמסבורג מקבלים בברכת ברוך הבא בשם ה' את פני הגאון הגדול רבי חיים אורי פריינד שליט"א חבר הבר"ץ העדה החרדית ורב דקהל חסידי ירושלים שהגיע לעירינו לטובת מוסדות רמ"א בעיה"ק ירושלים.

יהא ובוא לברכה להרמת קרן התורה ולומדיה בקדושה.

ביום א' תרומה הבעל"ט יתקיים א"ה בעיר בארא פארק יצ"ו מסיבה נחוצה לטובת המוסד הקדוש "באר יצחק" לאחינו בני ישראל יוצאי מאראקא המתנוססת לשם ולתפארת בעיר בית שבע, וכולל בה תלמוד תורה ושיבות קטנות וגדולות למאות תלמידים ועומד תחת נשיאותו של המנהל הרב הצדיק רבי שמעון אופק שליט"א הידוע ומפורסם בגודל מסירת נפשו לטובת המוסד.

המסיבה יתקיים א"ה בבית הרה"ג ר' ישע נחמן בערגער שליט"א ר"מ ישיבת אהל תורה, ובוה הנו פונים בבקשה לאנשי תושבי ב"פ שישתתפו בגוף ובממון כרוח נדיבה כיד ה' הטוב.

תושבי קרית יואל מקבלים בברכה שלוחי דרחמנה הרה"ג בנש"ק ר' יוחנן טייטלבוים שליט"א והרה"ח ר' שמעון קירשעווסקי שליט"א שהגיעו לעירינו לטובת המוסדות הקדושים "מאור עינים ראחמיסטריווקא" בעיה"ק ירושלים, אשר זכו לקדש שם שמים כאשר התנורו משולחן איזבל ומתנהלת על טהרת הקודש, אולם ההוצאות הגדולות מונחות על כתפי כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, ועלינו לבא לעזרתו ולהקל מעליו כובד המשא.

ויה"ר שיעלצו ה' דרכיהם להרמת קרן התורה ולהרחיב גבולי הקדושה

*

בשבוע העל"ט התקיים בשיבה גדולה דסאטמאר בקרית יואל דרשה נחוצה לתלמידי השיבה ע"י האורח הדגול הרה"ח ר' דוד וועקסלער שליט"א ממנהלי המוסד זכרון מאיר בחיפה ודיבר בגודל הנחיצות של החבורה "זכרון משה" ובגודל עזרתם להצלת המוסדות בארה"ק.

*

בכבוד גדול יתקבל כ"ק אדמו"ר מפאריסוב שליט"א בשבוע הבעל"ט אצל היהדות החרדית בניו יארק. כ"ק אדמו"ר שליט"א ה"ה בנו של הגה"ק רבי בנימין ראבינאוויץ זצוק"ל חבר הביד"צ ומנהיג עדתו בחסד עליון על טהרת הקודש.

פרטי המסיבות בברוקלין ובקרית יואל יתפרסמו בע"ה

נסוח לשם יהוד לאמרו קודם קריאת פרשת שקלים (מובא בס' כף החיים סי' תרפ"ה)

לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ברחילו ורחימו, ליתד שם יהוה ברוח ביחודא שלים ע"י ההוא טמיר ונעלם, בשם כל ישראל.

הנה אנחנו באים לקרות (או לשמוע) פרשת שקלים, לעורר שקל הקודש פלם ומאזני משפט לה', ולהכניע מאזני מרמה כגבול הרשעה, הנצב באריה יסוסף לשרוף וכנפיר יושב במסתרים, ובסגולת קריאה נאמנה זאת, קדמה פניו הבריעהו פלטה נפשו מרשע הרבך, תמחה את זכר עמלק, כמון יסוער מגורן וכעשן מאורכה. וכרצונך תשוב ותרדם עלינו, ותרומם ותגביה קרנינו למעלה ע"י משה עבדך, כמו שהבטחתנו כי תשא את ראש בני ישראל וכו', ובחסדך תבנה בית המעון במהרה בימינו, לאשר ולקיים מצות שקלים בפועל. ויהי נועם וכו'.

ויכון בעת הקריאה שמקיים מצות נתנית מהצית השקל ע"ד ונשלמה פרים שפתינו. ולפי הכוונה ביראת שמו ית' ובדביקות גדול, נעשה ונתקן המוונת... (אוהב ישראל, שקלים)

צטצילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראה עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א

להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

בענין הסרת אבק מן הבגד בשבת (א)

א. בגד שנתלכלך מעפר או אבק, אסור לנער הבגד כדי להסיר האבק, והאיסור הוא משום מלאכת כיבוס, שכיון שהאבק מקלקל מראיתו והניעור מתקנו הוא ככיבוס אע"פ שאינו ע"י מים, (ו"א שהוא איסור דאורייתא).

ב. איסור זה הוא דוקא בשני תנאים, א. בגד שחור או טונקעל"ע קאל"ר משאר מראות [בגון טונק"ל בלו"י, טונק"ל ברו"ן וכדומה]. ב. שמקפיד עליו שלא ללבושו בלא ניעור, אבל אם חסר אחד משני תנאים אלו, דהיינו אם נתלכלך בגד לבן או ליכטיג"ע קאל"ר משאר מראות [בגון ליכטיג"ע בלו"י, ליכטיג"ע ברו"ן וכדומה] בזה מותר לנערו מהאבק הנדבק עליו [אף אם מקפיד עליו ולא הי' לובשו בלא ניעור], או אפילו אם הדבק שחור, אם לא נתלכלך הרבה ואינו מקפיד עליו ללבושו כך מותר לנערו מהאבק [דבכחה גזונו אין הניעור תיקון גדול להבגד ואינו ככיבוס].

ג. וע"כ בחור שנפל המוכע או הקאפל מראשו ונתלכלך עם אבק או עפר אם בדרך כלל לא הי' לובש הכובע או הקאפל כבתם בזה [הן כחמת שהאבק ניכר מאוד והן כחמת שנתלכלך בשטח גדול] אסור לנערו מהאבק, וכן אסור לשפשפו עם הבגד שעל אצילי ידיו [ערמ"ל].

ד. וכן הי'ן בבקעיטש"ע או רעק"ל שנתלכלך מאבק, אם מקפיד עליו מללבושו בלא ניעור אסור לנערו, וכנ"ל.

ה. ולאו דוקא "אבק" אלא ה"ה קמה או בעיב"י פאודע"ר או קאנפעשענ"ץ זוקע"ר וכדומה, כל דבר המלכלך הבגד כמו אבק דינו כאבק, וע"כ אם האשה הניחה פאודע"ר על התיק, ונתלכלך בגדה מזה אם הבגד שחור [או טונקעל קאל"ר] ומקפדת שלא ללבושו בלא ניעור, אסור לנערה.

ו. כל האופנים שנתבארו שאסור להסיר האבק מהבגד, יש להקל לצוות לגוי לנקותו אם צריך לבגד זה ומתבייש לצאת לחוץ בבגד כזה, ואם קשה להשיג גוי ומתבייש מאוד לצאת בו ואין לו בגד אחר ויש בזה כבוד הבריות, אפשר להקל לנקותו ע"י שינוי [בגון עם העלענבוין], אבל בלא שינוי [בגון עם הערמ"ל] אסור.

ז. דינים הללו הם דוקא כשנתלכלך מעפר ומאבק, אבל אם נתלכלך מטיט [מאראס"ט] יש לזה דינים אחרים ועוד חזון למועד לכאר דינו א"ה.

א) כן הוא דעת רש"י (שבת דף קמ"ז ע"א) וכתב הרמ"א (סי' ש"ב סעיף א') דטוב לחוש לזה, וכי' התניא ועוד כמה אחרונים, אבל הא"י (סק"ב) חולק על הרמ"א וכתב שמדינת צריך ליהדר בזה שכי' דעת כמה ראשונים, וכתב בשנ"ב (סק"ב).

ב) שני תנאים אלו נזכרו בגמ' וטושו"ע (סי' ש"ב סעיף א') ובאמת נזכר גם תנאי שלישי והוא שיהי' בגד חדש, ואם הוא ישן אי"פ שהוא שחור ומקפיד עליו מותר לנער, אבל בפנים לא תבגו תניא זה, טעם שכבר כתבו כמה אחרונים שכלל התנאים שלניו של החתפת כמנהג הירושלמי לענין זה, דעי' מ"ש הגמ"א (כ"ס סי' סק"א) מד"ב דבגד שלא נשתממו בו כ"כ ועיי'ן אף בחידושי, וחי' בחידושי, אכן כתב הרש"ת (ד"ח ע"ב) דיש לומר בכל התנאים שלא ידענו עד כמה נקרא חדש, והובא בחי"א (כלל כ"ה דין ט') ובמנחת פתח (סי' ש"ב) ובארוחת חיים (סק"א), ובמנחת שבת (סי' כ"ה) ובתולדות שמואל (מלאכת מלבן סי' ל"ח דין ח') ועוד, וכן בערוך השלחן (סעיף ב') תמה על הדג"ש המג"א, דאין אנו בקיאים, ואע"פ שהב"ל (סי' ש"ב סעיף א') ד"ה לחוש) כתב על חומרת הנידון דבש שאשרי אחרונים לא הוכיחו דבר זה, וע"כ מסיים שהמיקל יש לו על לטמון עיי"ש, וגם התניא כתב כשי"ז דדוקא בחדש יש איסור [ומכאן מזה דאמרו בקיאים בהו], מ"מ במועדי יש יותר מקום להחמיר בזה דידעו שבשנים קודמות היו לובשים בלא אחר כמה וכמה שנים, והבגד שנקרא במועדי "ישן" הי' נקרא "חדש" וע"כ לכו"ע יש מקום לומר דידעו בבגדי שלני נקראים חדשים, ובפרט בבגדי שבת שמקפידים שיהיו מנוהגים נקיים, וע"כ לא תבגו בפנים תניא זה.

ג) הנה בגמ' (דף קמ"ז ע"א) מביאר רד"אסור הוא בשחור אבל לבנה ואדומה מותר ושאר צבעונים אינו מביאר מה דינם, וכן בראשונים וטושו"ע לא נזכר דין שאר צבעונים, וע"כ כתב בא"ח מבטושת (תש"ב) ונראה שיש טעם שאלו להקל באיסור דאורייתא ומחמיר בשאר צבעונים עיי"ש, אבל התניא (סעיף א') כתב דשאר צבעונים דינם כלכנה דמותר, וכ"כ בנר ישראל, ובקצות השלחן (סי' קט"ז סעיף א') ובלבוש מרדכי (מורה"ד סי' מ"ד אות ב'), והנה הגם שאלו להקל באיסור דאורייתא ומהמיר בשאר צבעונים ולהחמיר רק בשחור, י"ל מהו גדר "שחור" והמש"ב בה"ל תפילין (סי' ל"ג ע"ב ד"ה ה' הוציאת) כתב כמה ראיות משי"ט שפירא שדומה לכלול שקרין בלא"ה נקרא שחור, וע"כ מותר להשתמש עם צבעונים שבגון כחול [שהכלל למשה מסיני שצרכין לרווח שחור] וע"כ תבגו שטונקעל"ע קאל"ר דינם כשחור, וכ"כ המנהג אלוהי (סי' מ"ב) ועיי"ש ראייתו [ועיי"ש ע"י שחור] על מ"ש הלבושי מרדכי ג"ל להקל בטונק"ל בלוי עפ"י התניא, דמתניא אין שום ראי' להקל בזה שדומה לשחור, והקולא הוא דוקא בשאר צבעונים שאין דומין לשחור.

ד) ע"י בגמ"א (סי' ש"ב סק"ב) [לענין כל שאינו אלא שמקפיד אבל בסתמא מותר אף בשחור וחדש, וכ"כ הא"י (סק"ב) וכן נראה מלשון רוב האחרונים] (לשון התניא וחי"א ועוד), אבל המש"ב (בב"ה ל"ד ד"ה) (עלה) מחמיר שאף בסתמא אסור בבגד שחור וחדש עיי"ש ראייתו, ובפנים כתבנו כדעת רוב האחרונים, ובקצות השלחן (סי' קט"ז בבב"ה ש"ב סק"ג) האריך לבאר כדעיה זו ולתקן כל הראיות של המש"ב, עיי"ש.

ה) תניא (סי' ש"ב סעיף א'), וכ"כ מסתימת כל הפוסקים, ובפרט לפי"ש בהתנה הקודמת היאסור בשחור הוא דוקא בידוע שמקפיד עליו, א"כ את הדותר לנער בגד לבן הוא ג"כ בידוע שמקפיד, אבל המש"ב (בב"ה ל"ה) וערוך השלחן (סעיף ג') מחמירין במקפיד אף בבגד לבן [ועי' בקצות השלחן ע"י מה שנתנה על המש"ב בזה], ובפנים כתבנו להקל כל התנאים, ובפרט שצ"ע איסור ניעור מאבק נזכר ברמ"א בלשון "טוב להחמיר".

ו) זה הוא מכו"ע (אף להמש"ב ש'הובא בהתנה הקודמת).

ז) דוקא ניעור ואבק וכי"ג שפנסים תוך נקיבה הנהגה, אבל אם הבגד נתלכלך מדברים גסים שאין נכנסים תוך נקיבה [בגון נערו], אין בו איסור זה, ויחבאר אי"ה בשבוע העל"ט.

ח) ע"י בגמ"א (סי' ש"ב סק"ב) שכתב שרבו שינוי רק חומרא בעלמא מותר לומר לגוי לעשותו עיי"ש, ומשמע אפילו בלי צורך, וא"כ הי' אפשר לומר דה"ה בניזון דין שדין זה כתב הרמ"א בלשון טוב להחמיר כנ"ל, אבל כבר הביאנו בהתנה א' שהא"י כתב שמדינת אסור כדעת הרב ראשונים והובא במש"ב (סק"ב) ואח"כ כתב המש"ב "ומ"י נראה דיש לטמון על דיעה ראשונה להקל ע"י גוי ובפרט דאיכא לפימם משום כבוד הבריות כו" ע"ל, ויש להקל אף וכוונתו להקל בזה גם בלא צורך או דילמא ספק להקל רק כשיש צורך בזה [להלוא"י בפי' אסור אף שיש צורך כיון שהוא איסור דרחה], וע"כ כתבנו בפנים להחמיר כשליכא צורך.

ט) שיי' שחור דחול"ה הקילו לעשות איסור דרבנן משום כבוד הבריות וה"ה איסור דאורייתא ע"י שינוי שהוא ג"כ אסור רק מדרבנן ע"י מ"ש הגמ"א (סי' ש"ב סק"ז), וע"כ בשער היצוץ סי' ק"ב ד"ה (ד"ק), ויש בה שכתב הרמ"א רק טובת החמיר כנ"ל, וגדולה מזה כתב המסורת השלחן (סי' פ' סק"ד) דבמקום כבוד הבריות יש להקל לנער אף בלא שינוי וצ"ח לרמ"א ותניא (והיינו מדרבנן) שהוא חומרא א"כ מותר במקום כבוד הבריות, ובפרט שיע"מ מצויינת בהלכה (פ' סק"ל) תמה על מסנה"ש לפמ"ש (א"ש), אמנם בפנים כתבנו שישע"ש ע"י שינוי לחוש לדעת הא"י שסובר שהא"י איסור תורה.